

Seneste Nyt nr. 5

Foreningen Svend Gønge

Maj 2009

En satans jord:

Annelise Kristensen, fra Sydsjællands Kulturteater, fortæller om det store projekt.

Biografi:

En kort præsentation af stykkets forfatter.

Kulsvierfestival:

FSG er med ved dette festlige møde...

Og så er der...

Rubrikken:

Medlemmerne "har noget til hinanden"...

"En Satans Jord"

I juni måned genopfører Sydsjællands Kulturteater Thomas Niensens lokalhistoriske drama fra svenskekrigenes tid, hvor Svend Poulsen, alias Svend Gønge er en gennemgående figur.

Stykkets første billede beskriver den berygtede gallamiddag, som den danske konge Frederik d. 3. giver fjenden, Karl d.10. Gustav og hans følge, formentlig i håb om en nådig behandling ved de kommende fredsforhandlinger.

Efter de absurde ydmygelser ved hoffet i begyndelsen af stykket bevæger vi os gennem det sydsjællandske samfund for at tegne et billede af de pinsler og uretfærdigheder, som lokalbefolkningen var udsat for på Even kro (Gl. Tappernøje), hos de stædige bønder i Sandvig og i Snesere præstegård, hvor en præstekone gjorde gode forretninger med svenskerne.

Stormen på København - hvor almindelige borgere ved viljefasthed og perfekt koordinering fik vist svensken, at byen kunne modstå et angreb - har vi med, inden krigens regnskab i sidste billede skal gøres op.

Når nøden er stor, ser man ofte både griskhed og fejhed. Kræmmeren Jens Lauridsen fra Præstø benytter sig i særdeleshed af

krigssituationen til at gøre ekstra gode forretninger og optræder da også hele stykket igennem som en modpol til den stolte og tapre Svend Poulsen, som ærefuldt sætter livet på spil for at bekæmpe den svenske overmagt, hvorend han møder den.

"En Satans Jord" blev uropført i 1991 på Bøndernes Egehoved ved Præstø, og bliver i år genopført i Balle, hvor Sydsjællands Kulturteater for to år siden havde gode erfaringer med at spille teater i noget utrolig smuk natur.

Her i vinter var det 350 år siden, at svenskerne gik over isen og indtog landet, og til næste år kan man fejre Svend Poulsens 400 års fødselsdag. Der er altså mange gode grunde til, at "En

Foreningen Svend Gønge

Møllergaarden 3, 4750 Lundby
Tlf.: 6130 1004

goenge@lundbyweb.dk
www.lundbyweb.dk

Bestyrelse:

Formand:
Peter Sten Hansen

Næstformand:
Villy Lorich

Kasser:
Eva Jørgensen

Sekretær:
Jens Beck

Bestyrelsesmedlem:
Gunnar Stobbe

Redaktion på SN:
Jens Beck,
svendgoengepoulsen@gmail.com

Satans Jord" bliver genopsat.

Vi i Sydsjællands Kulturteater vil gerne gøre vores til, at historien ikke glemmes, og mange mennesker har i disse forårsmåneder travlt med deres deltagelse i projektet. Udover dem, der øver på de skrå brædder, bliver der komponeret, lavet lyd, syet kostumer, lavet scener og rekvisitter i lange baner.

Publikum må huske, at aftenmaden kan købes i de historiske boder fra kl. 18, og at man selv medbringer det, man vil sidde på. Tæpper og strandstole kan anbefales.

Annelise Kristensen.

Thomas Nielsen.

Siden 1978 har Sydsjællands Kulturteater spillet Thomas Niensens historiske dramaer, der alle tager udgangspunkt i lokale historier, som forfatteren har en god næse for at finde frem. Thomas Nielsen sætter en ære i at holde sig tæt op ad den faktuelle historie. "For når nu den ægte historie er

så farverig, som den er, er der vel ingen grund til at digte mere til end højst nødvendigt", synes hans motto at være.

På hjemmesiden www.kulturteater.dk kan man læse, hvilke stykker der i tidens løb er spillet, samt mere om det aktuelle skuespil.

Eskilstrup Kulsvierlaug afholder snart igen deres årlige festival. Svend Gønge Foreningen vil også være at finde her ved dette festlige og traditionsrige arrangement.

Hvornår er der festival?

Altid 2. week-end i juni.

I år er det lørdag d. 13/6 og søndag d. 14/6.

Lørdag fra 12-ca.17 og søndag fra 10-16

Gratis adgang, og gratis parkering!

Sted: Møllegården, Eskilstrupvej 27, 4683 Rønnede

Hjemmesiden: www.kulsvierlaug.dk

Kort fortalt om kulsvidning

Allerede i oldtiden var man klar over, at glødende trækul opnåede en højere og konstant varme end ild i træ. For at smelte jernet ud af myremalmen anvendtes således store mængder trækul. Senere kom der andre behov: jernet skulle forarbejdes, så det kunne blive til sværd og hestesko.

Op igennem historien har trækullet været en forudsætning for udvikling og ikke mindst industrialiseringen. Uden industrialiseringen havde vores liv set anderledes ud i dag, end det gør.

I flæng skal nævnes nogle ting kullet anvendes til: krudt, smedning, opvarmning (bækkerne, ovne), rensfiltre, skadestuer (efter udpumpning), tusch-fremstilling, griller o.s.v.

Ambassadører:

Godsejer, Kammerherre og Hofjægermester,
Bernt Johan Collet,
Lundbygård.

Hofjægermester og godsejer,
Peter Zobel,
Bækkeskov.

Godsejer,
Peter Oxholm Tillisch,
Rosenfeldt.

Godsejer,
Gerner Wolff-Sneedorff,
Engelholm.

Borgmester,
Henrik Holmer,
Vordingborg Kommune.

Borgmester,
Henning Jensen,
Næstved Kommune.

Borgmester,
René Tuekær,
Faxe Kommune.

Borgmester,
Poul Arne Nielsen,
Stevns Kommune.

Folketingskandidat,
Gina Øbakke,
Stevns Kommune.

Borgmester,
Anders Pettersson,
Osby Kommun.

Viceborgmester,
Erland Nilsson,
Osby Kommun.

Kultur- og fritidschef,
Tommy Johansson,
Osby Kommun.

Kollektive medlemmer:

Lundby Menighedsråd
Borgerforeningen Lundby

Hvor i Danmark?

Nordsjælland er kendt for de store skove, og her tjente mange mennesker en ekstra skilling ved at brænde kulmiler. Kullet blev solgt på Kultorvet i København. Men også i Sydsjælland har man lavet kul, ja i det meste af landet faktisk.

I Rønnede kender de lokale et lille sted i Gavevænge som fra gammel tid kaldes "Kulbrændermosen", mere præcist kan det vist ikke siges. Og fra "Gøngelhøvdingen" kender vi jo "Kulsoen", som naturligvis har været kulsvier (eller i slægt med én).

Eskilstrup Kulsvierlaug blev stiftet i 2004 efter opfordring fra nogle svenske kulsviere i Hofors. Vi tog ideen op, og i år er det således 5-årsjubelæum! Af svenskerne lærte vi håndværket. I alle de ulige år deltager vi i deres milebrænding, og i de lige år kommer de her. Så til næste år, Svend Poulsen-året, kommer de svenske kulsviere fra Hofors (Gästrikland) hertil.

Hvad vil det sige at være kulsvier?

I Eskilstrup vil det sige, at vi mødes 1. mandag i hver måned og dyrker kammeratskabet. Det kan være nyttige foredrag om f.eks. whisky-fremstilling, eller vi ser en film, og så er der naturligvis en kage og kaffe. Når tiden nærmer sig foråret

skal kulsvierfestivalen planlægges. Der er en del at se til. Milerne skal bygges, køkkenafdelingen skal forberede, spillemandsmusik aftales, håndværkerstande og meget mere. Vi er nu også begyndt at brænde trætjære, som en del museer og private er meget interesserede i at købe. Hvis vi var lidt flere medlemmer kunne vi udvide vores aktiviteter, så er der læsere som kunne tænke sig at være med, så kontakt én af os på festivalen 2009.

Som noget nyt, begyndte vi for et par år siden at bygge et bjælkehus, nu er vi ved at nærme os en afslutning. Huset skal bruges som klubhus og overnatning til milevagterne.

Og så er der altså lige det at:

- I skal huske, at **Gønge Marked 2009** er planlagt til 15. – 16. august 2009 (kl. 10 – 18) i Lundby Parken, Lundby. Aftenens fest foregår i Medborgerhuset, Lundby, hvor der er et begrænset antal pladser.

- I skal huske at **Rollespil Svend Gønge** begynder torsdag den 28. maj kl. 18.30 i Medborgerhuset Lundby med en informationsaften for interesserede børn (fra 10 år og opefter) og deres forældre. Rollespilsleder bliver Peter Aagaard fra Mogenstrup. Han kommer og fortæller om sine planer. Jens Hallqvist, formand for Rollespil Svend Gønge, fortæller om foreningen og jeg (Peter Sten Hansen) fortæller om Gøngelhøvdingen og hans tilknytning til Sydsjælland.

- I skal huske, at Peter Sten Hansen har lovet, at holde foredrag om Svend Gønge i Fladså Arkivs regi. Det foregår i Everdrup Forsamlingshus, mandag 19. oktober 2009, kl. 19³⁰.

- I skal huske, at FSG er i gang med at oprette en selvstændig hjemmeside. Indtil den er på plads er det stadig: [www:lundbyweb.dk](http://www.lundbyweb.dk), der huser vor hjemmeside, og Seneste Nyt der er de elektroniske formidlere af vore informationer.

Rubrikken

Tanken med denne plads er, at medlemmer og læsere af SN kan formidle viden, oplevelser m.m. til os alle. Hvis nogen har noget at berette for os, en anden har fundet noget interessant om vort fælles emne ”Svend Gønge”, så tøv ikke. Send os et indlæg!

svendgoengepoulsen@gmail.com.

Vedhæft evt. et billede af forfatteren til artiklen.

Det er tanken at næste udgave af *Seneste Nyt* kommer ultimo juni 09.
Jens Beck.